

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ
БАЊА ЛУКА
Трг Републике Српске 1

Број: 15.04-96-147/16

Датум: 03.02.2017. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, рјешавајући по захтјеву Инвеститора „СТРАЈКО - ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње, за издавање еколошке дозволе за пројекат МХЕ „Клобучарица“ на ријеци Клобучарица, општина Гацко, инсталисане снаге 247,5 kW, а на основу члана 90. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12 и 79/15), члана 2. Правилника о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12) и члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07 и 50/10), д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Даје се Инвеститору „СТРАЈКО - ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње, ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА за пројекат МХЕ „Клобучарица“ на ријеци Клобучарица, општина Гацко, инсталисане снаге 247,5 kW, на катастарским парцелама означеним као: водозахват на дијелу парцела к.ч. бр. 2594/11, к.ч. бр. 2594/12, к.ч. бр. 2594/13, к.о. Дражљево; траса цјевовода преко парцела к.ч. бр. 2883/1, к.ч. бр. 2884/2, к.ч. бр. 2594/13, к.ч. бр. 2594/59, к.ч. бр. 2594/64, к.о. Дражљево; машинска зграда (стројара) на дијелу парцеле к.ч. бр. 2594/60 к.о. Дражљево.
2. Погони и постројења за које се издаје еколошка дозвола су:
 - 2.1. Хидроенергетско деривационо – проточно постројење које чине следећи објекти:
 - водозахват тиролског типа, са преградним АБ каналом и грубом решетком на коју се наставља таложница (лоцирана на десној страни ријеке Клобучарице), која се завршава водном комором, испред које се налази фина решетка из које почиње цјевовод ;
 - транспортни цјевовод, дужине око 1400 m;
 - машинска зграда, димензија око 5,60 x 7,10 m, на мјесту гдје се ријека Клобучарица улијева у ријеку Сутјеска;
3. Инвеститор „СТРАЈКО - ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње дужан је да:
 - 3.2.1. Мјере за заштиту ваздухаЗа вријеме изградње:
 - Теретна возила и друга возила, који ће одвозити/довозити грађевински материјал и слично, прије изласка на саобраћајнице очистити од остатака земље која се може наћи на точковима возила, у складу са Законом о основима безбједности

саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 06/06).

- Извршити прекривање церадом возила који превозе изразито суви материјал уколико возило иде у јавни саобраћај.
- Брзину и рад транспортних средстава прилагодити условима пута.
- Вршити техничке прегледе машина и возила која ће се користити приликом изградње објеката мале хидроцентрале.
- Користити уређаје, возила и постројења са минималним утицајем на квалитет ваздуха.
- Обавезно користити нискосумпорна горива као енергенте.
- Примјенити све мјере током извођења грађевинских радова (ископ, утовар и истовар материјала) за спречавање дисперзије лебдећих честица на локацији, и примјењивати све мјере заштите којима се емисије лебдећих честица доводе у граничне вриједности (оптимална влажност материјала, квашење и орошавање материјала).
- Редовно одржавати и кvasити приступне и друге градилишне путеве као и манипулативне платое.

У току експлоатације:

- У току експлоатације предмета енергетског постројења нису потребне посебне мјере заштите ваздуха јер је технолошки процес производње електричне енергије такав да нема утицаја на ваздух.

3.2.2. Мјере за заштиту вода и земљишта

У току изградње:

- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечног корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Вршити континуирано праћење гарантованог еколошки прихватљивог протока иза преградног профила, са показатељима квалитативних и квантитативних параметара воде на мјерном профилу.
- Вриједности параметара квалитета воде пратити аутоматском мјерном опремом на локацији водозавода и испуста из машинске зграде.
- За грађевинске раднике на локацији обезбједити покретне преносне еколошке санитарне тоалете и у сарадњи са надлежном комуналном службом редовно их одржавати и празнити.
- Забрањује се дистрибуција горива на предметном локалитету због могућности загађења животне средине.
- На предметној локацији поставити посуду за адсорбенс (пиљевина, пијесак, екопор) у случају просипања нафте и нафтних деривата.
- Отпад настао упијањем просуте нафте и нафтних деривата посебно одлагати и исти збрињавати као опасан отпад од стране надлежне службе.
- Успоставити систем управљања отпадним водама већ у фази организације градилишта тако да се прилазне саобраћајнице и манипулативне површине изградње на начин да се обезбједи одвод површинских вода прилагођен предвиђеној фреквенцији и терету транспортних возила који ће се кретати на наведеној локацији.

- Добром организацијом градилишта и надзором над извођењем радова минимизирати могућност инцидентног загађења воде.
- Вишак материјала након изградње предметног постројења не смије се истресати у водоток.
- Површине на локацији редовно чистити и одржавати уредним.
- Прање и одржавање радне механизације не обављати на предметној локацији.
- Обавезно се придржавати смјерница и услова који су дати у водној сагласности.
- Правилно одлагати комунални отпад (у затворене канте) до преузимања од стране надлежне комуналне службе.
- Заштитити површине осјетљиве на ерозију средствима стабилизације која спречавају ерозију и наношење еродираниог материјала у водоток, прије свега на обале потока на којима ће се изводити највећи обим грађевинских радова.
- Предузимати активности у циљу заштите постојеће вегетације.
- У случају појаве ерозивних процеса подузети хитне мјере стабилизације тла.
- Сав материјал од ископа који неће бити употребљен у току грађевинских активности депоновати на за то предвиђеним локацијама и заштићеним од појаве ерозије.
- Ако се током ископа појави и одређена количина хумуса, исти треба да буде депонован на посебна мјеста гдје ће бити изолован од утицаја других материјала из ископа као и загађена хемикалијама (моторна уља, нафта и сл. из механизације која се користи на градилишту).
- Уклоњени хумус искористити за касније хортикултурно уређење локације градилишта чиме ће се умањити деградација земљишта.
- Избјегавати деградацију тла изван пројектом дефинисаног простора, те засјецање нагиба, узимање грађевинског материјала из падина подложних ерозији.

У току експлоатације:

- Обезбедити еколошки прихватљив проток ($0,086 \text{ m}^3/\text{s}$) иза преградног профила односно правилно управљати испуштањем воде намјењене одржавању биолошког минимума у циљу одржавања живота акватичких заједница, устаљеног режима и квалитета воде у водотоку низводно од објекта водозахвата МХЕ и вршити континуирано праћење обезбјеђивања гарантованог еколошки прихватљивог протока иза преградног профила, са показатељима квалитативних и квантитативних параметара воде на мјерни профил.
- Поштовати водопривредни и биолошки минимум у циљу заштите комплетног екосистема, поготово у сушим периодима уз његово праћење аутоматским мјерним инструментима.
- Израдити упуста режима рада са посебним приказом за период малих и великих вода.
- Квалитет воде по изласку из хидроцентрале мора бити бар истог квалитета воде који се у њу упушта.
- Спроводити мјере заштите воде у сливу уклањањем потенцијалних загађивача, спречавањем деградације обрадивог земљишта, контролом експлоатације шума и извођењем антиерозивних радова.
- Проводити мјере управљања водног ресурса сагласно водној дозволи.

- Правилно уредити простор за прикупљени плутајући нанос или прикупљени отпад одлагати у намјенске контејнере веће запремине, до преузимања сакупљеног отпада од стране надлежне комуналне службе.
- Извршити анализу физичко-хемијских параметара муља из таложника у току пробног рада постројења.
- Уколико испуштање муља у водоток ријеке и резултати анализе његових физичко-хемијских параметара указује на могућност негативних утицаја муља на квалитет воде, примјенити другу мјеру збрињавања муља, као што је одлагање истог на санитарној депонији.
- Атмосферске воде са кровних и манипулативних површина одводити до корита водотока који пролази поред предметне локације, а служи као реципијент атмосферских вода са околног земљишта.
- Испод трансформаторског постројења машинске зграде, као и испод турбине изградити непропусне танкване, уљне базене запремине довољне да могу примити сво евентуално исцурјело турбинско или изолационо уље из трансформатора у машинској згради.
- Редовно прегледати обале ријеке у обухвату МХЕ и приступати санацији на мјестима гдје се уочи појава клизишта.
- У циљу заштите квалитете воде ријеке, одговорно лице је дужно током изградње и рада предметног постројења обавјештавати становништво, постављати писане забране о употреби површинске воде у случају загађења и извјештавати Агенције за воде Републике Српске о измјењености квалитета воде које су наступиле.
- **Само пречишћене воде испуштати у крајњи реципијент у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).**

3.2.3. Мјере за заштиту од буке

У току изградње:

- Грађевинске радове који производе велику буку изводити у одређеним временским интервалима у изводити их у планираном радном времену.
- Забрањено је коришћење грађевинских машина у ноћном периоду и исте ограничит на радне сате и дане у седмици.
- Радници на градилишту морају користити заштитну опрему против буке.
- У случају да поједине машине прекорачују дозвољене вриједности нивоа буке не користити их, односно користити технички исправну механизацију.
- Користити машине са смањеном емисијом буке у животну средину и извршити подизање зеленог појаса, уз правилан одабир и диспозицију вегетације у циљу формирања заштитних баријера.

У току експлоатације:

- У циљу спречавања емисије прекомјерне буке из објекта редовно пратити исправност и одржавати техничке стандарде инсталиране опреме и уређаја.
- Машинска зграда као највећи извор буке мора бити звучно изолована тако да спријечи ширење буке у животну средину.
- Нису потребне посебне мјере заштите становништва од буке у периоду експлоатације малих хидроелектрана, а у току ремонта радници морају користити заштитна средства ради заштите од буке.

3.2.4. Мјере за управљање отпадом

- Забрањено је депоновање било које врсте отпада на предметној локацији.
- Сав вишак земље, настао у фази припреме терена уклонити са локације и депоновати на мјесто и под условима које утврди надлежна комунална служба.
- Селектовано сакупљати отпад.
- На локалитету поставити довољан број контејнера за сакупљање комуналног отпада, а затим одвозити у сарадњи са комуналним предузећем у складу са уговором о сарадњи, а у току експлоатације комунални отпад одлагати у намјенске посуде.
- Спријечити неконтролисано одлагање отпада и самоиницијативно спаљивање отпада.
- Уколико дође до неконтролисаног истицања опасних материја (гориво, уље) обезбиједити довољне количине адсорбенса и адекватне посуде за прихватање горива, а даљи третман овог отпада вршити од стране овлашћене институције, која мора да обави уклањање опасних материја и санацију терена у складу са одредбама Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15).
- Искориштене нафтне деривате (уља и мазива) сакупљати и складиштити у металну бурад, заштићену од атмосферског утицаја и приступа неовлашћених лица, до збрињавања са овлашћеном институцијом.
- Придржавати се Плана управљања отпадом припремљеним у складу са чл. 22. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13 и 106/15).
- **Уговоре са овлашћеним институцијама за збрињавање отпада, у складу са Каталогом отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 19/15), закључити у складу са Правилником о условима за пренос обавеза управљања отпадом са произвођача и продавца на одговорно лице система за прикупљање отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 118/05).**

3.2.5. Мјере за заштиту пејзажа

- Ограничити крчење и скидање вегетације само на површинама гдје је то неопходно.
- Пројектом прилагодити материјализацију објеката МХЕ (у спољној обради избежавати употребу видљивог бетона, лима, пластичних материјала и сл.), а за облагање предвидјети природне материјале (камен, дрво) како би се објекат уклопио у природно окружење.
- Послије завршетка изградње објекта спровести мјере рекултивације и санације терена, на начин да подсјећа на првобитно стање.
- Око главних преградних објеката, простор хортикултурно уредити на начин да се визуелно оплемени.
- Обале предметне локације уредити ради што складнијег уклапања објекта у окружење.
- Одржавати зелени појас у функцији смањења негативног утицаја на пејзаж.
- Трасе будућих далековода којима ће МХЕ бити спојена са главним водовима електроенергетског система морају бити пројектовани уз минимално нарушавање природних и амбијенталних вриједности.

- Новоизграђени цјевовод укопати, канал вратити у првобитно стање, а за стабилизацију корита користити биолошке методе за осигурање обала.
- При пројектовању предвидјети максимално коришћење постојећих приступних путева који се након завршетка радова морају вратити у првобитно стање.
- Сав вишак земље настао у фази припреме терена, уклонити са локације и депоновати на мјесто и под условима које утврди надлежна комунална служба.
- Није дозвољено извођење радова којим би се реметио или мијењао правац водотока, као ни радови на регулацији ријечног корита без претходне сагласности надлежних институција.
- Забрањује се извођење било којих других радова осим предвиђених пројектом.

3.2.6. Мјере за заштиту флоре и фауне

- На објекту водозавхвата изградити објекте за прелаз риба тзв. рибље стазе, чиме ће се обезбиједити несметана миграцију риба (несметани прелаз из једне акваторије у другу).
- Одржавати рибље стазе проходним.
- У сарадњи са локалним риболовачким друштвом континуално пратити стање рибље популације у низводном и узводном дијелу ријеке и узети активно учешће у порибљавању, тј. обнављању рибљег фонда.
- У случају евидентне штете по рибљи фонд и друге акватичне организме, а који настану као посљедица извођења радова на предметној локацији или рада предметне минихидроелектране, одговорно лице је обавезно извршити надокнаду и урадити програм санације екосистема сходно Закону о рибарству и Закону о заштити природе.
- Одржавати систем за спречавање продирања риба у постројење хидроелектране.
- Одабрати турбине са заштитом за рибе (концепција: одвраћање риба од кретања у правцу турбина).
- На преградним мјестима осигурати еколошки прихватљив проток утврђен на основу хидролошких особина водног тијела за карактеристичне сезоне, као и минимални средњи мјесечни проток деведесетпетпостотне обезбеђености, на основу члана 65. Закон о водама, тако да се у току експлоатације овог хидроенергетског објекта безусловно поштује водоводни и биолошки минимум у циљу заштите цијелог екосистема, поготово у сушном периоду, те проводити мјере управљања водним ресурсима, сагласно водној дозволи.
- Због заштите рибљих врста организација градилишта се мора обавити уз сљедеће услове:
 1. Радови унутар водотока се морају обављати тако да се избјегава замућивање воде у што већој мјери, јер је посљедица замућења воде смањење количине раствореног кисеоника у води што, може имати велике посљедице по живи свијет водотока.
 2. Радове унутар водотока који доводе до замућења воде изводити у етапама и то тако да се прекида са радовима до потпуног избистрења водотока више пута у току радног сата.
 3. Сво вријеме током грађења обезбедити несметану проточност корита како не би биле угрожене рибе на низводним дионицама.
 4. При изградњи привремених загата у току ријеке ради реализације фазе преграђивања основног корита предузети све мјере за заштиту риба.

Евентуално заробљавање рибе унутар привремених загата под контролом чланова риболовачке организације пребацити у проточни дио корита.

5. Све активности на градилишту које имају интеракције са рибљим популацијама обављати у кординацији с риболовачком организацијом и надлежном инспекцијом.
 6. Приликом извођења радова, а и у фази пројектовања, посебну пажњу посветити могућим рјешењима миграције риба (рибље стазе, рибљи лифтови и методе порибљавања).
 7. Кота испуста воде за обезбјеђивање биолошког минимума, мора да буде испод коте водозахватног канала.
 8. Придржавати се свих мјера заштите вода јер оне уједно представљају и мјере за заштиту акватичних организама.
 9. Придржавати се мјера заштите загађења ваздуха јер оне уједно представљају и мјере заштите флоре и фауне.
- У сарадњи са надлежном организацијом за газдовање рибљим фондом, извршавати периодично порибљавање ријеке аутохтоним рибљим врстама.
 - У случају евидентне штете по рибљи фонд и друге акватичне организме, а који настану као посљедица извођења радова на предметној локацији или рада предметне хидроелектране, одговорно лице је обавезно извршити надокнаду и урадити програм санације екосистема сходно Закону о рибарству и Закону о заштити природе.

3.2.7. Мјере за заштиту здравља људи

- Током градње радницама обезбиједити личну и колективну заштиту на раду и здравствену заштиту у надлежној здравственој установи.
- Постављањем писаних забрана обавјештавати становништво о забрани употребе површинске воде за пиће.
- У случају да вода у санитарним чворовима није хигијенски исправна, у складу са законском регулативом, обавезно мора стајати натпис „Вода није за пиће“, а запосленим лицима обезбиједити хигијенски исправну воду за пиће.

3.2.8. Мјере за заштиту културно – историјског и природног наслеђа

- Уколико се у току радова наиђе на археолошки локалитет, а за који се претпоставља да има статус културног добра, о томе обавијестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица (члан 82. Закона о културним добрима, „Службени гласник Републике Српске“, број 11/95).
- Уколико се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералшко-петрографског поријекла, а за које се претпоставља да има статус споменика природе, обавијестити Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузети све мјере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица (Закон о заштити природе, „Службени гласник Републике Српске“, број 20/14).

3.2.9. Мјере које се предузимају у случају инцидентних ситуација

- Приликом градње објеката хидроелектране прибавити атесте свих материјала који се уграђују у наведени објекат.

- За извођење радова на изградњи објекта обезбиједити стручни кадар који посједује верификацију издату од надлежне институције.
- Приликом пројектовања, градње и функционисања предметног објекта примјенити сва законска рјешења из области заштите од пожара како у области грађевинарства, тако и у области електро и машинских инсталација, а на изведено стање прибавити атесте од овлаштене институције.
- На градилишту располагати са апсорпционим материјалом за евентуално проливена горива и мазива.
- У сврху заштите од пожара стално проводити мјере заштите од пожара, имати исправна средства за заштиту од пожара и оспособити људе за поступање у случају пожара, а све у складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српке“, број 74/12).
- Током експлоатације постројења поштовати гарантовани еколошки минимум, један од основних фактора заштите цијелог екосистема, нарочито у сушном периоду.
- У случају ниског водостаја који би могао прво угрозити утврђени технолошки минимум турбине, обуставити рад МХЕ, односно успоставити мониторинг система режима вода и система интерног надзора и обезбедити безусловно осигурање испуштања гарантованог еколошког и биолошког минимума, те проводити мјере управљања водним ресурсом.

3.2.10. Мјере након затварања и престанка рада постројења

- Локације постројења вратити у задовољавајуће стање, уклонити сав материјал и терен локације потпуно рекултивисати (затравити, нанијети слој хумуса и озеленити предметну површину).

3.3. Одговорно лице је дужно да предузме и остале активности и мјере за смањење утицаја на животну средину из предметног комплекса, а које су наведене у Доказима уз захтјев за издавање еколошке дозволе.

4. Приликом изградње предметног постројења или рада постројења не смију се прекорачити граничне вриједности за загађујуће материје и то:

4.1. Вриједности квалитета ваздуха морају бити усклађене са граничним вриједностима нивоа загађујућих материја у ваздуху утврђене Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12).

Граничне вриједности, толерантне вриједности и граница толеранције за заштиту здравља људи за сумпор-диоксид, азот-диоксид, суспендоване честице (PM₁₀, PM_{2.5}), олово, бензен и угљен-моноксид:

Период узимања средње вриједности мјерења	Гранична вриједност	Граница толеранције	Толерантна вриједност
Сумпор-диоксид			
Један сат	350 µg/m ³	150 µg/m ³	500 µg/m ³
Један дан	125 µg/m ³	-	125 µg/m ³
Календарска година	50 µg/m ³	-	50 µg/m ³

Азот-диоксид			
Један сат	150 µg/m ³	75 µg/m ³	225 µg/m ³
Један дан	85 µg/m ³	40 µg/m ³	125 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	20 µg/m ³	60 µg/m ³
Суспендоване честице PM₁₀			
Један дан	50 µg/m ³	25 µg/m ³	75 µg/m ³
Календарска година	40 µg/m ³	8 µg/m ³	48 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2,5} СТАДИЈУМ 1			
Календарска година	25 µg/m ³	5 µg/m ³	30 µg/m ³
Суспендоване честице PM_{2,5} СТАДИЈУМ 2			
Календарска година	20 µg/m ³	-	20 µg/m ³
Олово			
Један дан	1 µg/m ³	-	1 µg/m ³
Календарска година	0,5 µg/m ³	0,5 µg/m ³	1 µg/m ³
Бензен			
Календарска година	5 µg/m ³	3 µg/m ³	8 µg/m ³
Угљен-моноксид			
Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	10 mg/m ³	6 mg/m ³	16 mg/m ³
Један дан	5 mg/m ³	5 mg/m ³	10 mg/m ³
Календарска година	3 mg/m ³	-	3 mg/m ³

Циљна вриједност за суспендоване честице PM_{2,5}

Период узимања средње вриједности мјерења	Циљна вриједност
Календарска година	25 µg/m ³

Циљна вриједност за приземни озон

Циљ	Период рачунања просјечне вриједности	Циљна вриједност
Заштита здравља људи	Максимална дневна осмочасовна средња вриједност	120 µg/m ³
Заштита вегетације	Од маја до јула	18 000 µg/m ³

Циљна вриједност за арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен

Загађујућа материја	Циљна вриједност
Арсен	6 ng/m ³
Кадмијум	5 ng/m ³
Никл	20 ng/m ³
Бензо(а)пирен	1 ng/m ³

4.2. Дозвољени нивои вањске буке према Правилнику о дозвољеним границама интензитета звука и шума (Сл. лист СРБиХ, бр. 46/89):

Подручје (зона)	Намјена подручја	Највиши дозвољени ниво вањске буке (dBA)			
		Еквивалентни нивои		Вршни нивои	
		дан	ноћ	L ₁₀	L ₁
I	Болничко, љечилишно	45	40	55	60
II	Туристичко, рекреацијска, опоравилишно	50	40	60	65
III	Чисто стамбено, васпитно-образовне и здравствене институције, јавне зелене и рекреацијске површине	55	45	65	70
IV	Трговачко, пословно, стамбено и стамбено уз саобраћајне коридоре, складишта без тешког транспорта	60	50	70	75
V	Пословно, управно, трговачко, занатско, сервисно (комунални сервис)	65	60	75	80
VI	Индустријско, складишно, сервисно и саобраћајно без станова	70	70	80	85

Дјеловање буке изван локације постројења не смије да прелази дозвољену границу за зону утврђену према намјени подручја.

4.3. Граничне вриједности за квалитет воде, у складу са Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01):

Редни број	Параметар	Јединица мере	Гранична вредност
1.	Температура воде	°C	30
2.	pH		6,5-9,0
3.	Алкалитет	mg. CaCO ³ /l	-
4.	Електропроводљивост	μS/cm	-
5.	Остатак испарења-укупни	mg/l	-
6.	Остатак-нефилтрабилни	mg/l	35
7.	Остатак-филтрабилни	mg/l	-
8.	Суспендоване материје по <i>Imhoff-u</i>	ml taloga/l	0,5
9.	Растворени кисеоник	mg/l	-
		% засићења	
10.	НРК	mg/l	125
11.	ВРК ₅	mg/l	25
12.	Амонијачни азот	mg/l	10

	Амонијак	mg/l	-
13.	Нитритни азот	mg/l	1
14.	Нитратни азот	mg/l	10
15.	Укупни азот	mg/l	15
16.	Укупни фосфор	mg/l	3
17.	Масти и уља	mg/l	-
18.	Гвожђе	mg/l	2 000
19.	Кадмијум	mg/l	10
20.	Манган	mg/l	500
21.	Никл	mg/l	10
22.	Олово	mg/l	10
23.	Укупни хром	mg/l	100
24.	Цинк	mg/l	1 000

Параметри и класе квалитета површинских вода:

Параметар	Класа квалитета површинских вода				
	I	II	III	IV	V
pH – вриједност	6,8–8,5	6,8–8,8	6,5-9,0	6,5–9,5	<6,5;>9,5
Алкалитет, као CaCO ₃ g/m ³	>175	175-150	150-100	100-50	<50
Укупна тврдоћа, као CaCO ₃ , g/m ³	>160	160-140	140-100	100-70	<70
Електропроводљивост, µS/cm	<400	400-600	600-800	800-1500	>1500
Укупне чврсте материје, g/m ³	<300	300-350	350-450	450-600	>600
Укупне сусп.материје, g/m ³	<2	2-5	5-10	10-15	>15
Растворени кисеоник, g/m ³	>7	7-6	6-4	4-3	<3
Засићеност кисеоником, %	80-100	80-70	70-50	50-20	<20
Презасићеност кисеоником		110-120	120-130	130-150	>150
БПК5 при 20°C, g O ₂ /m ³	<2	2-4	4-7	7-15	>15
ХПК из KMnO ₄ , g O ₂ /m ³	<6	6-10	10-15	15-30	>30
Амонијачни азот, g/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,2-0,4	0,4-1,0	>1,0
Нитритни азот, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,2	>0,2
Нитратни азот, g/m ³	<1	1-6	6-12	12-30	>30
Фосфор, g/m ³	<0,01	0,01-0,03	0,03-0,05	0,05-0,1	>0,1
РАН, mg/m ³	<0,1	0,1-0,2	0,1-0,2	0,2-0,5	>0,5
PCBs, mg/m ³	<0,01	<0,02	0,02-0,04	0,04-0,06	>0,06
Фенолни индекс, mg/m ³	<1	1-3	3-5	5-10	>10
Минерална уља, mg/m ³	<10	10-20	20-50	50-100	>100
Детерџенти, mg/m ³	<100	100-200	200-300	300-500	>500
Гвожђе, mg/m ³	<100	100-200	200-500	500-1000	>1000
Манган, mg/m ³	<50	50-100	100-200	200-400	>400
Олово, mg/m ³	<0,1	0,1-0,5	0,5-2	2-5	>5

Кадмијум, mg/m ³	-	0,05-1	1-2	2-5	>5
Арсен, mg/m ³	<10	10-20	20-40	50-70	>70
Укупни хром, mg/m ³	<5	5-15	15-30	30-50	>50
Сулфати, g/m ³	<50	50-75	75-100	100-150	>150
Хлориди, g/m ³	<20	20-40	40-100	100-200	>200
Флуориди, g/m ³	<0,5	0,5-0,7	0,7-1,0	1,0-1,7	>1,7
Укупни колиформи, N/100ml	<50	50-5000	5*103- 5*104	5*104- 5*105	>105

5. Мониторинг

Одговорно лице постројења дужно је проводити мониторинг загађујућих материја на сљедећи начин:

5.1. За вријеме изградње:

МХЕ „Клубучарица“		План мониторинга	
Аспект животне средине		Мјесто/ Пропис	Учесталост
1.	МОНИТОРИНГ ЕМИСИЈЕ БУКЕ	На локацији машинске зграде према стамбеним објектима Правилник о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист БиХ“, број 46/89).	Четири пута у току изградње постројења, за вријеме извођења радова.
2.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	Узводно од локације водозавата и низводно од зоне извођења радова Правилник о условима за испуштање отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“, број 44/01).	Једном мјесечно за вријеме извођења грађевинских радова (по један узорак прије и после захвата грађевинских радова).

5.2. За вријеме рада хидроелектране:

МХЕ „Клубучарица“		План мониторинга	
Аспект животне средине		Мјесто/ Пропис	Учесталост
1.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	Узводно од локације водозавала и низводно од локације машинске зграде Уредба о класификацији вода и категоризацији водотока (Службени гласник Републике Српске бр. 42/01).	Четири пута годишње у правилним временским размацима.

МХЕ „Клубучарица“		План мониторинга	
Аспект животне средине		Мјесто/ Пропис	Учесталост
2.	МОНИТОРИНГ ЕКОЛОШКИ ПРИХВАТЉИВОГ ПРОТОКА	На профили водозахвата да се утврди количина воде која остаје у кориту ријеке Закон о водама (Службени гласник Републике Српске, бр. 50/06)	Континуирано у току рада хидроелектране

5.3. Инвеститор је дужан мониторинг вршити путем овлашћене институције, а извјештаје о извршеном мониторингу достављати надлежном еколошком инспектору.

5.3. Инвеститор је дужан без одлагања пријавити надлежном органу сваку случајну или непредвиђену незгоду или инцидент који значајно утиче на животну средину.

5.4. Одговорно лице постројења дужно је поступати по члану 8. Правилника о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача („Службени гласник Републике Српске“, број 92/07) и о томе извјештавати Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске.

6. Саставни дио овог рјешења чине „Докази уз захтјев за издавање еколошке дозволе“ израђени од овлашћене институције Институт за грађевинарство „ИГ“ д.о.о. Бања Лука.

7. Накнада за издавање еколошке дозволе обрачуната је и уплаћена у износу од 150,00 КМ.

8. Еколошка дозвола се издаје на период од пет година.

9. Министарство може извршити ванредну ревизију еколошке дозволе у случајевима утврђеним чл. 95. став 1. Закона о заштити животне средине.

Образложење

Дана 28.11.2016. године, подносилац захтјева „СТРАЈКО - ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње, предао је овом Министарству захтјев за издавање еколошке дозволе за пројекат МХЕ „Клубучарица“ на ријеци Клубучарица, општина Гацко, инсталисане снаге 247,5 kW, на катастарским парцелама означеним као: водозахват на дијелу парцела к.ч. бр. 2594/11, к.ч. бр. 2594/12, к.ч. бр. 2594/13, к.о. Дражљево; траса цјевовода преко парцела к.ч. бр. 2883/1, к.ч. бр. 2884/2, к.ч. бр. 2594/13, к.ч. бр. 2594/59, к.ч. бр. 2594/64, к.о. Дражљево; машинска зграда (стројара) на дијелу парцеле к.ч. бр. 2594/60 к.о. Дражљево.

У складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине, уз захтјев су приложени Докази, које је према истој одредби израђени од Института за грађевинарство „ИГ“ д.о.о. Бања Лука, институције овлашћене од овог Министарства за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Докази поднијети уз захтјев садрже елементе које прописује члан 85. став 1. Закона о заштити животне средине.

Уз Доказе прописане чланом 85. став 1. Закона о заштити животне средине приложено је Рјешење овог Министарства, број 15.04-96-64/16 од 25.07.2016. године, којим Инвеститор „СТРАЈКО-ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о.Требиње, није обавезан спроводити процјену утицаја нити прибавити Студију утицаја на животну средину за МХЕ „Клобучарица“ на ријеци Клобучарица, општина Гацко, инсталисане снаге 247,5 kW. Такође, приложени су и Локацијски услови за изградњу предметне мале хидроелектране, број 03/3-364-56/16 од 27.09.2016. године, издати од стране одјељења за просторно планирање и цивилну заштиту општине Гацко.

Предметна МХЕ „Клобучарица“ планирана је на ријеци Клобучарица, на територији општине Гацко. Основни елементи предметне МХЕ су: водозахват, транспортни цјевовод и машинска зграда.

Техничке карактеристике МХЕ – Клобучарица:

❖ Тип постројења:	деривационо - проточно
❖ Тип водозавата:	Тиролски тип
❖ Средњи год. проток:	Qsr 0,55 m ³ /s
❖ Инсталирани проток:	0,680 m ³ /s
❖ Еколошки прихватљив проток:	0,086 m ³ /s
❖ Дужина цјевовода:	1400 m
❖ Пречник цјевовода:	700 mm
❖ Бруто пад постројења:	50,30m
❖ Инсталирана снага:	Pi=247,5kW
❖ Тип турбине	Fransis
❖ Број турбина	1
❖ Могућа годишња производња:	Eg=1.402.480,00 kW

Водозахват је Тиролслог типа и налази се на коти 845,30 м.н.м. Довод воде од захвата са таложницом до стројаре биће рјешен помоћу укопаног доводног потисног цјевовода. За доводни потисни цјевовод су усвојене цијеви од полиетилена високе тврдоће, а које одликује висок степен сигурности, квалитета и једноставности приликом монтаже, номиналног пречник 700 mm. Називни притисак цијеви је 6 ba, густоћа материјала веча од 900 kg/m³, чврстоћа већа од 23 МПа, модула еластичности 1000 МПа. Цјевовод је укопан поред старог магистралног пута преко Чемерна (М20 Гацко – Фоча). Првих 200 m иде десном страном тзв. Обилазнице око Чемерна гдје на мјесту старе сепертина прелази преко старог асфалтног пута и даљњих 450 m иде поред те саобраћајнице до путног моста. Цјевовод иде десном страном те саобраћајнице а десном обалом ријеке, гдје испод путног моста, на стационажи ријеке 0+ 750 km прелази на лијеву обалу ријеке а и даље остаје на десној страни магистралног пута. Прелазак цјевовода преко моста ријешен је тако што ће се на десном боку монолитне бетонске конструкције моста у бетон уградити челичне конзоле (између конзола које држе оптички кабл) на које ће се поставити челична цијев D= 800 mm кроз коју ће пролазити доводна цијев D = 700 mm. Сљедећих 650 m цјевовод иде поред поред пута Гацко – Фоча са његове десне стране до прикључка приступног пута за вијадукт Трнова Лука гдје траса цјевовода скреће десно насипом, у путном појасу, између пута и ријеке, до мјеста

машинског постојења. Електромашинска зграда налази се у стабилизovanом полу - засјеку на лијевој обали ријеке на мјесту гдје се ријека Клобучарица улива у Сутјеску положајно гледано испод вијадукта Трнова лука изван експрописаног путног појаса (низводно) на земљишту ЈП Шуме РС на к.ч . 2594 / 60 КО Дражљево, општина Гацко. Зграда ће се градити од класичног грађевинског материјала са АБ тракастим темељима са излазним каналом, скелетном конструкцијом зидова и серклажа, са зидовима од армираног бетона, класично малтерисана са покривачем од цријепа. У згради стројаре смјештена је и ТС 10/0,4 кВ, 400 кВА заједно са осталом електромашинском опремом, и у којој ће се излазни напон из генератора трансформисати са 0,4 кВ на напон од 10 кВ, а енергија се у мрежу предаје путем ТС 10/0,4 кВ кабловском везом на најблизи стуб надземним каблом који је удаљен око 40 m од постројења. У електромашинској згради налазиће се и мјерна гарнитура за мјерење испоручене електричне енергије као и за мјерење тзв. сопствене потрошње. Објекат има унутрашњу и вањску расвјету, громобранску инсталацију као и заштитну ограду око објекта. За потребе манипулисања са електромашинском опремом у објекту је инсталиран мосни кран носивост 5t. У објекту није предвиђен стални боравак људи те није пројектован санитарни чвор а поред објекта налази се сепаратор уља који служи за спречавање евентуалног излијевања минералних уља у водоток. Процес производње као и унутрашњи и вањски простор обезбјеђен је видео надзором, систем управљања као и системом динстационог управљања. Прилаз електромашинској згради је омогућен локалним приступним путем који је изграђен за потребе градње вијадукта Трнова лука, који има формиран одвојак са магистралног пута као и прилаз на саму локацију стројаре а који је квалитетно урађен за потребе изградње поменутог објекта. Дио обале ријеке Сутјеске на мјесту гдје вода електране Клобучарица улази у Сутјеску биће заштићено обалоутврдним комбинованим бетон – камен зидом и узводно и низводно од мјеста ушћа ријеке Клобучарице у Сутјеску.

У приложеној документацији је наведено да ће се утицаји огледати кроз утицаје у периоду изградње и утицаје у току експлоатације предметне МХЕ.

Током изградње обеката у склопу МХЕ доћи ће неминовно до емисије прашине у ваздух, емисија буке и вибрација у облику сеизмичких таласа те продукције отпада. Приликом извођења грађевинских радова доћи ће до ангажовања „тешке“ грађевинске оперативе и одређеног броја грађевинских радника. Коришћена механизација издувним гасовима повећава локално загађивање ваздуха, нивоа буке, а могуће је загађење површинских вода.

У току експлоатације предметног објекта опрема за производњу електричне енергије и свом раду или при одржавању производи веома мало отпадних материја које у већој или мањој мјери могу негативно утицати на животну средину.

При производњи електричне енергије у хидроелектрани нема емисије штетних гасова у атмосферу. Ниво буке и вибрација у току рада електране, који настаје од рада турбина и генератора, задржава се и потпуно локализује унутар машинске зграде.

На крају закључују, да су утицаји предметне МХЕ на животну средину такви, да се предузетим мјерама у фази градње и експлоатације објекта налазе у прихватљивим границама, те овако описаним процесом рада може постићи заштита животне средине током изградње и експлоатације постројења, па се негативан утицај на животну средину може свести на прихватљив ниво.

Надаље, у складу с одредбом члана 85. Закона о заштити животне средине у дневном листу „Глас Српске“, дана 23.12.2016. године објављено је обавјештење о

поднесеном захтјеву за издавање еколошке дозволе, а документација је достављена општини Гацко, дана 29.11.2016. године, ради увида заинтересоване јавности.

У Законом одређеном року а ни до дана одлучивања није било примједби, на поднесени захтјев и документацију достављених Министарству, нити је било примједби достављених за вријеме јавног увида у општину Гацко, према допису број 03/3-36-10/16 од 18.01.2017. године.

Цијенећи да су докази израђени у складу са одредбама члана 85. Закона о заштити животне средине, као и чињеницу да се реализацијом мјера утврђених овим рјешењем утицаји на животну средину могу свести у дозвољене мјере, Министарство је на основу члана 90. Закона о заштити животне средине одлучило као у диспозитиву рјешења.

Накнада у износу од 150,00 КМ наплаћена је у складу Законом о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, број 100/11, 103/11 и 67/13).

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од пријема овог рјешења. Тужба се предаје у два истовјетна примјерка таксирана са 100 КМ судске таксе непосредно Суду или му се препоручено шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

МИНИСТАР

Сребренка Голић

Достављено:

1. „СТРАЈКО - ИНЖЕЊЕРИНГ“ д.о.о. Требиње
2. Одјељењу за просторно ... општина Гацко
3. Републичком еколошком инспектору
4. Евиденцији
5. а/а